

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Omfattende om tvang

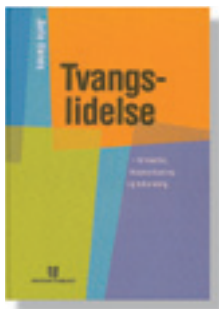
Jarle Eknes

Tvangslidelse – forståelse, diagnostisering og behandling

306 s, tab. Oslo: Universitetsforlaget, 2004.

Pris NOK 379

ISBN 82-15-00540-3

I løpet av få måneder har undertegnede fått to bøker om tvang skrevet av norske forfattere til anmeldelse i Tidsskriftet. Betyr det at interessen for tvangslidelser er økende og i så fall hvorfor? Svaret

kan være at tvangslidelser har vært et forsømt område i det psykiatriske fagfeltet, men med nyere forskning er behandlingsmulighetene blitt bedre noe som kan ha ført til økt interesse for denne pasientgruppen.

Forfatteren av den foreliggende boken er psykolog. Han har gjort et grundig arbeid og satt seg inn i den oppdaterte litteraturen på området. Av de seks kapitlene handler to om symptomatologi, ett om diagnostikk og tre om behandling, det siste viet spesielt til pasienter med utviklingshemning der tvang er en del av symptombildet.

Boken er grundig, til dels omstendelig når det gjelder diagnostikk, også instruktiv omkring behandling, men svakere på forståelse av tvangslidelse som psykisk fenomen. Genetiske og biologiske årsakssammenhenger er anført, mens psykologiske teorier er omtalt i hovedsak på en halv side. Forfatteren har således gitt et viktig deskriptivt bidrag om tvangslidelser med spesiell utdypning av fenomenet i sammenheng med utviklingshemning, men i mindre grad teoretisk forankret. Freud er nevnt innledningsvis i kun få setninger.

Lenger ut i boken konkluderer forfatteren med at Freud var på villspor og siterer hans egen oppfatning av sin teori om tvang og behandling av disses lidelser som mangelfull. Videre er den omdiskuterte nevrokirurgi som behandlingsform kun overfladisk omtalt (sammen med helsekost under kapitlet om medikamentell behandling). Både psykologiens og nevrokirurgiens relasjon til tvangslidelser er viktig og kunne derfor vært viet mer omtale, ikke minst fordi for-

fatteren bidrar med interessante historiske tilbakeblikk.

Målgruppen er ifølge forfatteren klinikere og studenter innen flere fagområder. Grundigheten og detaljrikdommen i diagnostikk og differensialdiagnostikk vil nok appellere mest til dem som er helt spesielt interessert i denne siden av tilstanden. For øvrig kan boken egne seg som litteratur ved internundervisning, kanskje spesielt for dem som arbeider med utviklingshemmede pasienter.

Layouten er tiltalende, men redigeringen kunne vært strammere. Det er et godt pedagogisk poeng med kliniske vignetter og hyppig bruk av temabokser, men det er dels manglende samsvar og dels en viss tendens til overlapping mellom tekst og temabokser i en grad som går utover oppsummeringshensikten.

Til tross for disse forhold er boken et viktig bidrag til økt interesse og behandlingsoptimisme overfor en pasientgruppe som tidligere har levd i «skyggen av» angst og depresjonstilstander. En spesiell honnør skal forfatteren ha for at han løfter de psykisk utviklingshemmede, som en enda mer forsømt gruppe, frem i lyset.

Tore Gude

Modum Bad
Vikersund

Når politikk blir til sosial virkelighet

Ranveig Dahle, Kirsten Thorsen, red.

Velferdstjenester i endring – når politikk blir praksis

226 s. Bergen: Fagbokforlaget, 2004.

Pris NOK 298

ISBN 82-450-0112-0

Denne boken skiller seg fra en rekke velferdsantologier som er kommet de senere årene, ved at den tar opp forskning på den nye markedsliberalistiske sosialpolitikken. Temaene er viktige. Slike reformer kommer nå på

løpende bånd, og markedsøkonomisk språk overtar mer og mer i helse- og sosialtjenesten. Pasienter og klienter blir til brukere

og kunder. Konkurransetsetting og markedsstyring overtar for omsorg og fagautoritet.

Vi gir likevel ikke slipp på gamle begreper og praksis viser disse undersøkelsene. Hjemmehjelperne er nå «utførere» av de vedtakene som den kommunale «bestiller-tjenesten» har gjort. Men som en hjemmehjelper sier, det er lite mening i bare å vaske gulv når den gamle ikke tørker støv. Da er det bedre omsorg å fordele timene på litt av begge deler, og det gjør de selv om det ikke er lov. Kirsten Thorsen og Mia Vabø gir et levende bilde av New Public Management etter intervjuer med en gruppe hjemmehjelpere. Her er mange viktige motsetninger.

Ellers er de to kapitlene om fastlegereformen best. Olaug S. Lian summerer opp. Reformen har svart til hovedformålet, å gi legene større respekt for sine pasienter, og mange er fornøyd med dette. Men bivirkningene er mange. Overbehandling, medikalisering, dårligere samarbeid med andre, enda færre leger i grisgrendte strøk, en allmennlegetjeneste som er løftet ut av politikken og i stedet styres av markedet, alt dette er gamle tendenser som forsterkes av en mer bedriftsorientert legetjeneste.

Ranveig Dahle har intervjuet 32 storforbrukere av legetjenester, dem som reformen særlig skulle støtte overfor legen. De var påfallende lite interessert. Mange fortsatte å bruke flere leger etter behov og erfaring. De hadde sin «faste lege» fra gammelt av og brukte den nye fastlegen bare av og til.

For øvrig skriver Jorunn Teresia Jessen om regionalisering av trygdeetaten, Therese Andrews om ny ideologi blant helsesøstrene, Elisabeth Gjerberg om leger og kjønn, mens Kirsten Thorsen, Mia Vabø og Tone Alm Andreassen behandler mer generelle emner innen markedsstyring av helse- og sosialtjenestene.

Svakheten med boken er at artiklene er for lange og dels upoengterte for oss som kjenner litt til stoffet fra før. Forfatterne har god plass i en bok. For leseren kan det bli langtekkelig. Hver artikkel passer best for den spesialinteresserte. Hele antologien vil antakelig interessere ansatte i trygde- og sosialtjenestene og studenter innen sosialfag. Også leger med interesse for markedsliberalismen på våre felter vil finne mye av interesse.

Bjørulf Claussen

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo